

Osnutek

Odlok zveznega ministra za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo o obdelavi odpadkov iz sadre ter proizvodnji in prenehanju statusa odpadka reciklirane sadre (Odlok o reciklirani sadri)

Na podlagi:

1. oddelka 23(1) in (3) Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002, Zvezni UL I, št. 102/2002, kakor je bil nazadnje spremenjen z zveznim zakonom iz Zveznega UL I, št. 66/2023, zvezni minister za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo, v dogovoru z zveznim ministrom za delo in gospodarstvo, ter

2. na podlagi oddelkov 4 in 5 Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002 zvezni minister za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo

izdajajo naslednji odlok:

Cilji

Oddelek 1. Cilj tega odloka je izpolniti cilje prava EU v zvezi z visokokakovostnim recikliranjem in kroženjem sadre na podlagi demontaže ter obveznostjo ločevanja sadre med gradnjo ali rušenjem objektov, pa tudi zagotoviti visoko kakovost reciklirane sadre.

Področje uporabe

Oddelek 2. (1) Ta odlok se uporablja za:

1. odpadke iz mavčnih plošč in odpadke iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata, ki nastanejo pri gradnji ali rušenju;
2. odpadke iz sadre, navedene v **Prilogi 1**, ki se uporabljajo pri proizvodnji mavčnih plošč v gradbeništvu in za katere velja prenehanje statusa odpadka v skladu z oddelkom 5(2) Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002, Zvezni UL I, št. 102/2002 (reciklirana sadra).

(2) Ta odlok določa obveznosti za povzročitelje odpadkov, zbiralce odpadkov, obdelovalce odpadkov in gradbene izvajalce.

Opredelitev pojmov

Oddelek 3. V tem odloku se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. odpadki iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata: odpadki iz estrihov, ki vsebuje veziva iz kalcijevega sulfata hemihidrata ali veziva iz brezvodnega naravnega ali sintetičnega kalcijevega sulfata (anhidrita);
2. izjava: razvrstitev odpadkov iz sadre, kot so dokumentirani v evidencah, v skladu s predvideno uporabo kot proizvod na podlagi veljavnih dokazila o oceni;
3. vzorec s terena: vzorec, iz katerega se pripravi laboratorijski vzorec za nadaljnjo analizo;
4. odpadki iz sadre: odpadki iz mavčnih plošč in drugi odpadki iz sadre (npr. mavčni kalupi iz keramične industrije, štukature), razen materiala pri izkopavanju predorov in odpadkov iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata, uvrščenih v vrsto odpadkov s SN (ključna številka) 31438 v skladu z Odlokom o seznamu odpadkov iz leta 2020, Zvezni UL II, št. 409/2020;
5. odpadki iz mavčnih plošč: odpadne mavčne plošče in bloke iz mavca, mavčne protipožarne plošče, mavčne plošče, ojačene z mrežo iz vlaken (mavčne plošče z mrežo iz vlaken),

impregnirane mavčne plošče, impregnirane bloke iz mavca, impregnirane mavčne protipožarne plošče in impregnirane mavčne plošče, ojačene z mrežo iz vlaken (mavčne plošče z mrežo iz vlaken); odpadki iz mavčnih plošč z vlakni;

6. laboratorijski vzorec: vzorec, pridobljen po pripravi, redukciji in po potrebi konzerviranju iz vzorca s terena in uporabljen za laboratorijsko analizo;
7. serija: količina odpadkov, potrebna za odvzem vzorca za namene preverjanja skladnosti z zahtevami glede kakovosti;
8. kvalificirani naključni vzorec: vzorec, sestavljen iz več naključnih vzorcev, ki se lahko dodelijo seriji;
9. reciklirana sadra: gradbeni material, proizveden iz recikliranih odpadkov iz sadre v skladu z uredbo EU o gradbenih proizvodih, ki je v skladu s tem odlokom dosegel prenehanje statusa odpadka in se lahko uporabi kot nadomestek za naravno sadro;
10. zadržani vzorec: alikvotni delež vzorca s terena, ki se hrani za morebitno kontrolno testiranje, in
11. naključni vzorec: vzorec, odvzet na določeni lokaciji ob določenem času. Naključni vzorec se ne analizira posamično, temveč se kombinira z drugimi naključnimi vzorci, da se oblikuje kvalificirani naključni vzorec.

Obveznosti pri gradnji ali rušenju (obveznost ločevanja)

Oddelek 4. (1) Odpadki iz mavčnih plošč, vključno z odrezki, in odpadki iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata se na kraju samem med rušenjem ali gradnjo konstrukcije ločijo od drugih odpadkov v naslednje tri skupine in shranijo na suhem mestu:

1. mavčne plošče, bloki iz mavca, mavčne protipožarne plošče, mavčne plošče, ojačene z mrežo iz vlaken (mavčne plošče z mrežo iz vlaken), impregnirane mavčne plošče, impregnirani bloki iz mavca, impregnirane mavčne protipožarne plošče in impregnirane mavčne plošče, ojačene z mrežo iz vlaken (mavčne plošče z mrežo iz vlaken);
2. mavčne plošče z vlakni;
3. estrihi na osnovi kalcijevega sulfata.

V primeru, da preiskavo onesnaževal ali nečistoč v skladu z Odlokom o recikliranih gradbenih materialih, Zvezni UL II, št. 181/2015, izvede zunanji pooblaščen strokovnjak ali specializirana ustanova oziroma zunanji strokovnjak s področja demontaže v skladu z Odlokom o recikliranih gradbenih materialih, je treba odpadke iz mavčnih plošč in odpadke iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata, ki niso primerni za predelavo, prav tako ločiti na kraju samem.

(2) Če ločevanje na kraju samem iz odstavka 1 ni tehnično izvedljivo oziroma vključuje nesorazmerne stroške, se izvede v odobrenem obratu za obdelavo.

(3) Odpadki iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata se uvrstijo v vrsto odpadkov SN 31438 24 „Sadra“ s specifikacijo „Estrih na osnovi kalcijevega sulfata (anhidritni estrih)“.

(4) Za ločevanje in suho skladiščenje odpadkov sta odgovorna naročnik in izvajalec gradbenih del. Naročnik mora zagotoviti tudi ustrezne prostore in objekte za ločevanje in suho skladiščenje odpadkov.

Dovoljeni vhodni materiali za reciklirano sadro

Oddelek 5. Reciklirana sadra za namene tega odloka se lahko pridobi samo iz odpadkov, navedenih v **Prilogi 1**. Zlasti se je treba čim bolj izogibati kontaminaciji z naslednjimi snovmi ali odpadki:

1. azbest,
2. umetna mineralna vlakna,
3. ploščice in lepila za ploščice,
4. mavčni omet,
5. (cementni) omet,
6. apneno-peščena opeka,
7. celičasti beton,
8. opeka,
9. drseči estrihi,
10. električne napeljave (npr. kabli, cevi),
11. izolacija, toplotna izolacija (vključno s kompozitnimi ploščami),
12. filmi, plastika in drugi plastični deli,
13. les in lesna volna (npr. lahke plošče),
14. zastirke iz trstike in slame (tudi v mavčnih ploščah),

15. organske snovi,

16. drugi odpadki (npr. pločevinke, ostanki prigrizkov, prazne posode, zaščitna oprema, kosovni odpadki).

Opadki, ki so kontaminirani ali za katere obstaja sum, da so kontaminirani, in pri katerih kontaminacije med nadaljnjo obdelavo ni mogoče odstraniti (npr. zaradi nesreč ali incidentov), se ne smejo uporabiti za proizvodnjo reciklirane sadre.

Prenehanje statusa odpadka za reciklirano sadro

Oddelek 6. (1) Reciklirana sadra izpolnjuje zahteve iz **Priloge 1**, prenehanje statusa odpadka za predvideno uporabo pa se potrdi z izjavo, na podlagi posredovanja dokazila o oceni v okviru začetne analize zveznemu ministru za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo, vključno z izjavo o spoštovanju prepovedi mešanja v skladu z oddelkom 15(2) Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002. Prenehanje statusa odpadka se dokumentira v evidenci v skladu z Odlokom o letnih bilancah odpadkov, Zvezni UL II, št. 497/2008, kakor je bil spremenjen, v obliki vnosa v zalogo proizvodov. Dokazilo o oceni v okviru začetne analize se posreduje elektronsko – prek registra v skladu z oddelkom 22 Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002, če je bil vzpostavljen.

(2) Reciklirana sadra, ki izpolnjuje zahteve iz **Priloge 1** in v zvezi s katero se prenehanje statusa odpadka potrdi z izjavo v skladu s tem odlokom, se uvrsti v vrsto odpadkov SN 31443 „Opadki iz sadre, zagotovljena kakovost“.

(3) Reciklirana sadra in proizvodi iz reciklirane sadre izpolnjujejo zahteve, ki veljajo za proizvode, zlasti (gradbeno) tehnične zahteve in zahteve zakonodaje o kemikalijah (REACH) v skladu z najnovejšo tehnologijo.

(4) Reciklirana sadra v skladu s tem odlokom se lahko uporablja samo za proizvodnjo mavčnih plošč v gradbenem sektorju (predvidena uporaba).

(5) Proizvajalec reciklirane sadre to jasno označi. Označevanje temelji na najnovejši tehnologiji ((gradbeno) tehnične lastnosti, kot so glavni sestavni deli, velikost zrn, vlažnost) in vključuje oznako „Reciklirana sadra“ ter dodelitev ustrezne predvidene uporabe.

(6) Proizvajalec reciklirane sadre zveznemu ministru za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo vsako leto do 15. marca elektronsko prek registra v skladu z oddelkom 22 Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002, če je bil vzpostavljen, posreduje seznam kupcev reciklirane sadre za preteklo koledarsko leto.

(7) Proizvajalec reciklirane sadre kupcu izroči ali posreduje izjavo o skladnosti v skladu s **Prilogo 2** v elektronski obliki.

(8) Proizvajalec reciklirane sadre mora voditi evidenco kupcev dobavljene reciklirane sadre (ime, naslov, količina, datum dobave) in to evidenco hrani sedem let.

(9) Dokazila o oceni in evidence se na zahtevo predložijo zveznemu ministru za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo. Dokazila o oceni in izjave o skladnosti, ki še niso bile posredovane elektronsko prek registra v skladu z oddelkom 22 Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002, se hranijo najmanj sedem let po izteku veljavnosti.

(10) Ostanki, ki jih ni mogoče reciklirati in nastanejo pri proizvodnji reciklirane sadre, se ustrezno odstranijo.

Začetek obvezne uporabe elektronskih specifikacij in aplikacij

Oddelek 7. Za elektronske komunikacije se uporabljajo specifikacije, ki jih je zvezni minister za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo objavil na portalu EDM (edm.gv.at), in aplikacije, vzpostavljene za elektronske komunikacije prek registra. Uporaba zadevne aplikacije je obvezna en mesec po njeni uvedbi v redno delovanje. Informacije o sprejemu v redno delovanje so na voljo na portalu EDM (edm.gv.at).

Začetek veljavnosti

Pododdelek 8. (1) Ta odlok začne veljati prvi dan meseca po objavi, razen če je v odstavku 2 določeno drugače.

(2) Z odstopanjem od točke 4 Priloge 1 lahko analize okoljskih parametrov do 31. decembra 2025 izvajajo zunanji pooblaščen strokovnjaki ali specializirane ustanove, ki v zvezi s tem niso akreditirani organi za ugotavljanje skladnosti.

Priloga 1

Zahteve glede kakovosti za reciklirano sadro

1. Vrste odpadkov, ki so dovoljeni za proizvodnjo reciklirane sadre

Naslednje vrste odpadkov v skladu z Odlokom o seznamu odpadkov iz leta 2020, Zvezni UL II, št. 409/2020, kakor je bil spremenjen, so dovoljene za proizvodnjo reciklirane sadre:

SN	g/gn	Oznaka odpadka
31438 ^{1) 2) 3)}		Sadra
¹⁾ Razen sadre, ki vsebuje azbest, katerega vsebnost presega zahteve za reciklirano sadro.		
²⁾ Razen materiala pri izkopavanju predorov.		
³⁾ Razen odpadkov iz estrihov na osnovi kalcijevega sulfata.		

2. Zahteve za proizvodnjo reciklirane sadre

Proizvajalec reciklirane sadre z vhodnim pregledom zagotovi, da se obdelujejo samo odpadki, ki so zajeti v dovoljenju obrata za obdelavo in primerni za proizvodnjo reciklirane sadre. Odpadki se zlasti preverijo glede nedovoljene kontaminacije v skladu z oddelkom 5. Pri prevzemu odpadkov proizvajalec določi maso odpadkov vrste SN 31438. Ta vhodni pregled vključuje zlasti vizualni pregled, preverjanje ustreznih dokumentov in naključna preverjanja istovetnosti. Preverjanje istovetnosti se opravi najmanj enkrat na 5 000 t odpadkov.

Preostali kontaminirani odpadki v skladu z oddelkom 5 se ločijo v okviru recikliranja.

3. Zahteve za reciklirano sadro

Preglednica 1: Tehnični parametri in mejne vrednosti za reciklirano sadro

Parametri	Enota	Mejna vrednost
Vlažnost	M %	10
CaSO ₄ x 2H ₂ O	M %	najmanj 80
TOC	M %	2,0
Vonj		nevtralen
MgO (topen v vodi)	M %	0,10
Na ₂ O (topen v vodi)	M %	0,04
K ₂ O (topen v vodi)	M %	0,06
Klorid	M %	0,02
Vrednost pH		5 do 9

Preglednica 2: Okoljski parametri in mejne vrednosti za reciklirano sadro

Parametri	Enota	Mejna vrednost
Skupna vsebnost		
As	mg/kg SS	5,1
Ba	mg/kg SS	58
Sb	mg/kg SS	10
Be	mg/kg SS	3,0
Pb	mg/kg SS	84
Cd	mg/kg SS	2,4
Cr	mg/kg SS	30
Co	mg/kg SS	8,0
Cu	mg/kg SS	32
Mn	mg/kg SS	76
Mo	mg/kg SS	10
Ni	mg/kg SS	40
Hg	mg/kg SS	1,4
Se	mg/kg SS	92
Sn	mg/kg SS	6,0
Te	mg/kg SS	4,0
Tl	mg/kg SS	6,0
V	mg/kg SS	30

Zn	mg/kg SS	94
Skupaj 16 PAK	mg/kg SS	0,20
PCDD/PCDF ¹⁾	ng TE/kg SS	1,0
azbest,	M %	0,008
Radioaktivnost v skladu z RP 112 (indeks)		0,5
¹⁾ Ekvivalenti toksičnosti (TE) v skladu z Odlokom o sežiganju odpadkov iz leta 2023, Zvezni UL II, št. xx/xxx.		

4. Upravljanje kakovosti za reciklirano sadro

Vsaka reciklirana sadra se vzorči in analizira na naslednji način:

Načrtovanje vzorčenja, odvzem vzorcev, pripravo vzorcev in analizo opravi zunanji pooblaščen strokovnjak ali specializirana ustanova, analize okoljskih parametrov pa opravi akreditirani organ za ugotavljanje skladnosti.

Za začetno analizo se pripravita dva kvalificirana vzorca v skladu s standardom ÖNORM S 2127 „Osnovna karakterizacija jalovišč ali trdnih odpadkov iz zabojnikov in prevoznih sredstev“, izdaja z dne 1. novembra 2011, iz prve serije (najmanj 200 t) in ločeno analizirata. V okviru začetne analize se določijo naslednji parametri: tehnični parametri, okoljski parametri (skupna vsebnost)). Začetna analiza se opravi najmanj vsaki dve leti.

Za nadaljnjo analizo se pripravita najmanj dva kvalificirana vzorca na četrletje iz katere koli serije (najmanj 200 t) in ločeno analizirata, pri čemer je treba določiti naslednje parametre: tehnične parametre, okoljske parametre (skupna vsebnost). Nadaljnja analiza se opravi najmanj enkrat na četrletje.

Iz vseh laboratorijskih vzorcev se pripravijo rezervni vzorci, ki se hranijo najmanj eno leto.

V zvezi z metodami razgradnje in določanja za kemijsko-analitske preiskave se uporabljajo določbe poglavja 5 dela 1 Priloge 4 k Odloku o odlagališčih iz leta 2008, Zvezni UL II, št. 39/2008, kakor je bil spremenjen. Parametre, ki tam niso določeni, je treba določiti z uporabo najnovejše tehnologije.

Rezultati pregleda se dokumentirajo v ocenjevalnem dokumentu. Dokazilo o oceni pripravi zunanji pooblaščen strokovnjak ali specializirana ustanova in mora vsebovati naslednje:

- (a) enolični identifikator;
- (b) sklicevanje na prejšnje ocene;
- (c) ime, naslov in GLN zunanje pooblaščen osebe ali ustanove;
- (d) datum izdaje, žig in podpis;
- (e) ime, naslov in GLN proizvajalca reciklirane sadre;
- (f) osnovne informacije o reciklirani sadri:
 - (i) vrsto odpadkov iz sadre, za katere velja prenehanje statusa odpadka: vrsto odpadkov SN 31443 „Odpadki iz sadre, zagotovljena kakovost“,
 - (ii) primarnega povzročitelja odpadkov iz sadre, ki se uporabljajo za proizvodnjo reciklirane sadre, in njihovo lokacijo; če so bili odpadki iz sadre zbrani v okviru komunalnega zbiranja, se navede samo občina,
 - (iii) fotografija(-e) reciklirane sadre,
 - (iv) ocenjeno letno maso v tonah;
- (g) protokol vzorčenja;
- (h) uporabljene metode priprave vzorca, razgradnje in določanja;
- (i) poročilo o preskusu z vsemi rezultati analize;
- (j) izjavo o spoštovanju prepovedi mešanja v skladu z oddelkom 15(2) Zakona o ravnanju z odpadki iz leta 2002 in
- (k) predvideno uporabo in predvidene kupce.

Dokazila o oceni v okviru začetne analize veljajo največ dve leti, dokazila o oceni v okviru nadaljnje analize pa veljajo do naslednje nadaljnje analize, vendar največ šest mesecev.

Vsaka sprememba postopka recikliranja za reciklirano sadro, ki lahko vpliva na kakovost reciklirane sadre, zahteva novo začetno analizo.

Proizvajalec reciklirane sadre vzpostavi sistem vodenja kakovosti v skladu s standardom ÖNORM EN ISO 9001 „Sistemi vodenja kakovosti – Zahteve“, izdaja z dne 15. novembra 2015, ali v skladu s standardom ÖNORM EN ISO 14001 „Sistemi ravnanja z okoljem – Zahteve z navodili za

uporabo“, izdaja z dne 15. novembra 2015. Skladnost z zahtevami iz tega odloka se dokumentira v okviru tega sistema vodenja kakovosti.

